

DOUĂ CAZURI DE OARECARE INTERES

DALVINA LICSandRU

Două cruci, fără să reprezinte ceva cu totul aparte, au adus în planul restaurării unele noutăți: prima privitor la structura mai deosebită în aranjarea știfturilor, cea de-a doua referitor la materialele folosite pentru plombă.

În cazul primei piese este vorba despre o cruce din piatră, de secol XVIII, adusă în Muzeul Satului din zona Buzău. Prezenta o dublă ruptură: longitudinală și transversală (vezi material foto).

Analizele difractometrice au pus în evidență prezența calcitului.

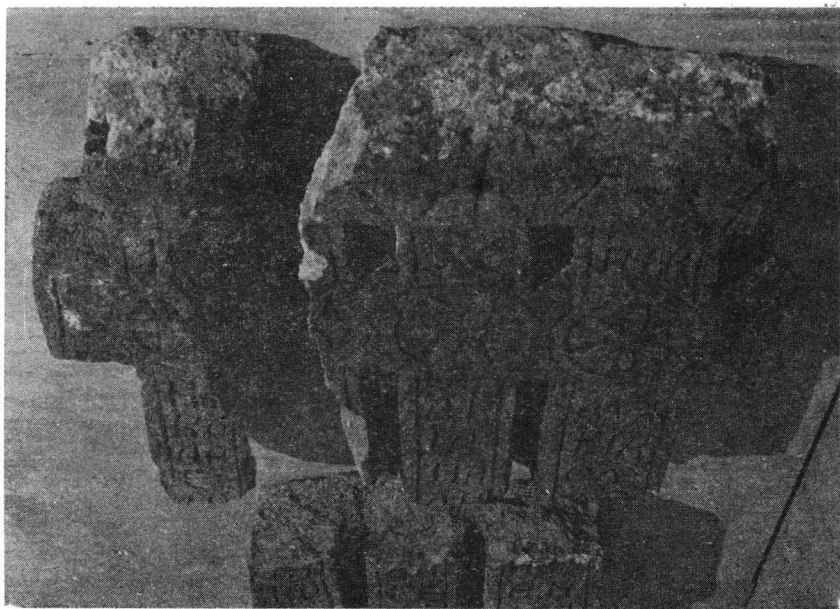
Analizele biologice, microscopice și stereomicroscopice au relevat prezența

algei verzi, mușchi — *Polytrichum Communae* și licheni *Graphis* SP.

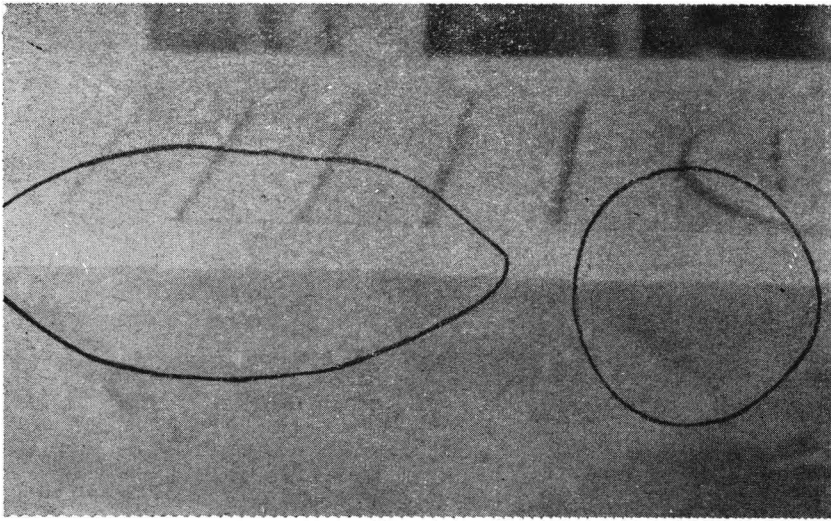
S-au făcut probe de curățire.

După stoparea atacurilor și curățirea umedă cu detergent neionic — Simpal, s-a trecut la realizarea unor orificii cu 2–3 mm diametru mai largi decât știfturile ce urmau a fi introduse.

Ulterior știfturile de inox au fost dispuse vertical și orizontal, pentru a asigura fixarea, în cele două planuri, a bucăților desprinse ale piesei. Lipirea se face cu rășină Adepox cu întăritor, în proporție gravimetrică 1 : 1; completările din chit ale aceleiași rășini, având inclus praf de piatră.

Imagine inițială a crucii din zona Buzău

Imagine finală a crucii din marmură de Rușchița, având marcate locurile unde s-au efectuat intervenții

Retușarea se execută mecanic.

Astfel, crucea va reveni la forma și aspectul său inițiale, asigurându-se, totodată, o bună rezistență mecanică viitoare.

Din păcate, materialul foto este prezent numai pentru faza inițială.

În cel de-al doilea caz nu este vorba despre un obiect de patrimoniu, ci despre o cruce obișnuită, din marmură albă de Rușchița.

Înainte restaurării prezenta lipsuri adânci, pe toată muchia dreaptă-față a piciorului.

În cursul restaurării s-au folosit două rășini: Tenax, rășină stirenică având ca întăritor peroxidul de benzoil, Italia și Torr Seal S.U.A. Prima a fost folosită cu întăritor în proporție de 10 : 1, respectiv 10 : 2 părți gravimetrice, făcându-se un chit de umplură, cu piaf de marmură, ce s-a folosit pentru interior. Ea a fost aplicată vertical uzând de un manșon, din carton căptușit cu folie de polietilenă. Timpul de întărire varia, funcție de proporția de întăritor și temperatura ambiantă, de la 15 la 3 minute. După rectificarea mecanică, s-a trecut la depunerea în strat superficial, cu spatula de lemn, a celei de a doua rășini, de culoare albă. Este vorba de o rășină fabricată în S.U.A., ce rezistă

la presiuni deosebit de scăzute (vid de 10^{-9} torri). Proporția cu întăritorul a fost de 3 : 2 părți gravimetrice, cu un timp de întărire de 45 de minute la 45°C .

Finisarea pentru mătuire s-a făcut cu hârtie abrazivă de granulometrie diferite. Din păcate, materialul foto nu prezintă decât aspectul final. Fiind fabricată pentru presiuni foarte joase, nu prezintă degajări de vapori toxici în timpul utilizării sau întăririi ulterioare.

A fost expusă în mediul ambiant, fără nici un fel de protecție și după nouă săptămâni, în condiții de temperatură și luminosități înalte, prezintă modificarea culorii de la alb la ecru.

Atât în cazul primei rășini, cât și în cazul celei de a doua, combinațiile cu întăritorul propriu sunt posibile în orice proporție, timpul de întărire fiind invers proporțional cu cantitatea de întăritor.

Prima rășină are un aspect alb-gălbui translucid, iar a doua alb-opac.

La prima lucrare colectivul care a lucrat a fost alcătuit din : biolog Doina Darvaș, restaurator Eugen Dănilă, ing. Minodora Ilișiu, ing. Dalvina Licsandru ; iar la cea de-a doua : ing. Adrian Ghimpu, ing. Dalvina Licsandru.